

به نام خداوند سبحان

۱۴۷۹۸۵۱

مقدمه ای بر اندیشه سیاسی

شعید مطهری

مؤلف: مصطفی انصافی

سرشناسه	: انصافی، مصطفی، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: مقدمه‌ای بر اندیشه سیاسی شهید مطهری/مؤلف مصطفی انصافی.
مشخصات نشر	: تهران: معیاد اندیشه، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۶ ص.
شابک	: 978-600-8540-36-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۲۲.
موضوع	: مطهری، مرتضی، ۱۲۹۸ - ۱۳۵۸ -- دیدگاه‌های سیاسی و اجتماعی
موضوع	: Motahari, Mortaza, 1921 - 1979 -- Political and social views
موضوع	: مطهری، مرتضی، ۱۲۹۸ - ۱۳۵۸ -- نقد و تفسیر.
موضوع	: Motahari, Mortaza, 1921 - 1979 -- Criticism and interpretation.
رده بندی کنگره	: BPT۳۳۳/۷ ۱۳۹۵ الف ۸ م/
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۹۹۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۵۸۰۲۸۷

Miaadclub.com

نام کتاب: مقدمه ای بر اندیشه سیاسی شهید مطهری

مؤلف: مصطفی انصافی

ناشر: معیاد اندیشه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰/۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۴۰-۳۶-۶

طراحی جلد و صفحه آرائی: معیاد

همه ی حقوق مادی و معنوی این اثر برای مؤلف محفوظ است.

تکثیر و انتشار این اثر به هر صورت، از جمله بازنویسی، فتوکپی، ضبط الکترونیکی

و ذخیره در سیستم های بازیابی و پخش، بدون دریافت مجوز کتبی و قبلی از نویسنده

به هر شکلی ممنوع است.

این اثر تحت حمایت «قانون حمایت از حقوق مولفان، مصنفان و هنرمندان ایران» قرار دارد

فهرست

۶	 مقدمه
۹	 شهید جاویدان
۱۳	 فصل اول:
۱۳	 شهید مطهری و «ثابته اندیشمندی سیاسی»
۲۱	 فصل دوم:
۲۱	 رابطه سیاست و اسلام و نظام فکری شهید مطهری
۲۴	 الف - سیاست از منظر جهان بین و روح
۳۰	 ب - سیاست از منظر شهید مطهری
۳۵	 فصل سوم:
۳۵	 انواع حکومت از دیدگاه شهید مطهری
۳۷	 الف - چیستی ماهیت حکومت:
۴۰	 ب - حکومت و جمهوری اسلامی
۴۹	 فصل چهارم:
۴۹	 افتراق دموکراسی غربی و مردم سالاری اسلامی از دیدگاه شهید مطهری
۵۹	 فصل پنجم:
۵۹	 مکاتب انحرافی و نقد های شهید مطهری
۶۳	 الف - مارکسیسم
۶۶	 ب - اگزیستانسیالیزم

۶۸.....	ت- ناسیونالیسم.....
۷۲.....	انترناسیونالیسم اسلامی.....
۷۴.....	ث- سکولاریسم.....
۸۱.....	فصل ششم:.....
۸۱.....	جریان روشنفکری از منظر شهید مطهری.....
۸۳.....	الف- روش فکر چیست؟ کار روشنفکری چیست؟.....
۸۵.....	۱- مولف های روش فکran.....
۸۶.....	۲- خاستگاه های جریان روشنفکری.....
۸۸.....	۳- جریان روشنفکری در ایران.....
۹۲.....	ب- جریان ورشکسته روشنفکری و نقای شهید مطهری.....
۹۷.....	فصل هفتم:.....
۹۷.....	مفهوم آزادی از دیدگاه شهید مطهری.....
۱۰۴.....	الف- افتراق میان آزادی تفکر و آزادی عقیده:.....
۱۰۸.....	ب- صراحت در افکار.....
۱۰۹.....	ت- آزادی معنوی.....
۱۱۳.....	فصل هشتم:.....
۱۱۳.....	نگاهی به غرب شناسی شهید مطهری.....
۱۲۳.....	منابع و مآخذ.....

مقدمه

شهید استاد مرتضی مطهری، بالواقع یکی از اسلام شناسان نامدار جهان اسلام است و اندیشمندی خلاق و مبتکر در حوزه های های اخلاق، فقه و حکمت و مروج اندیشه های ناب، عمیق و جاودانه اسلامی بود. ایشان از جمله شخصیت های مهم و تاثیرگذار در پیروزی انقلاب اسلامی ایران، بودند. وی در زمره شاگردان برجسته امام خمینی (ره) قرار داشت. خطیبی توانا، نویسنده ای متبحر و روحانی ای دینگر بود. از اوایل سال ۱۳۴۲ فعالیتهای سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اسلامی شهید مطهری ابعاد گسترده تری یافت. مقالات، سخنرانیها و کتابهای شهید مطهری در این زمان نقش با اهمیتی در بیداری مردم ایران علیه جنایات رژیم پهلوی داشت. در سال ۱۳۵۵ شهید مطهری فعالیتهای خود را در حسینیه ارشاد متمرکز کرد، جایی که روشنفکران و دانشگاهیان در آن تجمع می کردند. وی طی سخنرانیهای خود در حسینیه ارشاد سعی نمود که افکار و اندیشه ها را متوجه حقیقت اسلام کند و بدعتها و خرافه ها را از چهره اسلام بزداید. اوایل دهه ۱۳۵۰ را می توان سالهای مبارزه شهید مطهری علیه افکار و اندیشه های استبدادی دانست. ایشان در مورد خطری که متوجه روشنفکران و اندیشمندان بود، روشنگری کرد و با اشتباهات و انحرافات غرب گرایان به مقابله برخاست.

آیت الله شهید مرتضی مطهری یکی از چهره های برجسته تاریخ معاصر ایران است که در تبیین اندیشه های سیاسی معمار بزرگ انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) قبل و بعد از انقلاب نقش بسزایی ایفا کرد و با درک عمیق و استدلالهای آموزش های دینی، پاسخگوی نیازهای فرهنگی، اعتقادی زمان خود بود. شهید مطهری به دلیل حضور در دانشگاه و مدارس علوم دینی، پلی بود میان دو قشری که سالها از هم جدا نگه داشته شده بودند. طلاب و دانشجویان در وجود شهید مطهری

نقطه ارتباط و اتصال خود را دیدند و به هم نزدیک شدند. قشر دانشگاهی در وجود مطهری، چهره اسلام شناسی متعهد و قابل اعتماد را مشاهده می کرد. تلاش فکری شهید مطهری در جذب جوانان به اسلام، نقش بسزایی داشت. احیای تفکر دینی توسط شهید مطهری و گرایش جوانان بویژه دانشجویان به اسلام، زمینه های مناسبی برای پیوند حوزه و دانشگاه پدید آورد. شهید آیت الله مطهری با درک ریشه های نفوذ غرب به نقد اندیشه فلسفی غرب پرداخت و با نثار خون پاک خود از چهره کفرآلود اندیشه غرب رخ برگرفت و نفاق جریان روشنفکری در داخل که به مونتاژ اندیشه غربی با اندیشه مذهبی دست یازیده بودند را فاش ساخت. از ویژگی های بارز استاد اهمیتی بود که به اندیشه تفکر می دادند. او یک متفکر واقعی بود و از هر موقعیتی برای نشر اندیشه استفاده می کرد. شهید مطهری به عنوان یک اندیشمند پرمایه در واقع ایدئولوگ انقلاب اسلامی، پس از حضرت امام (ره) بود و نقش سازنده ایشان از دوران مهاجرت به تهران و نشر اندیشه و فرهنگ اسلامی در دانشگاه و مسجد و حسینیه آغاز و زمینه ساز پیروزی حرکت اسلامی ایران بود. ایشان پلی بین دانشگاه ها و حوزه و وسیله ای برای جلوگیری از انحلال و حفظ عقاید خالص اسلامی در جامعه بود. او اول جهان را شناخته بود و براساس جهان شناسی خود، ایدئولوژی اش را انتخاب و براساس آن ایدئولوژی، خط مشی اجتماعی اش را تنظیم کرده بود. شهید مطهری هوشیارانه پیشاپیش سؤالات اساسی جامعه را درباره اسلام می دانست. به طور نمونه زمانی که رژیم پهلوی بیشترین تکیه را بر ناسیونالیسم داشت و ارزشهای ناسیونالیستی را در کشور از سطح خانواده تا دانشگاه رواج می داد و گروههای چپ هم بر این مسئله تکیه می کردند؛ او متوجه خطرات رشد این احساسات ناسیونالیستی شد و کتاب «خدمات متقابل اسلام و ایران» را نوشت؛ و نشان داد که اسلام و ایران در فرهنگ ملی و اسلامی، دو مقوله جدا از هم نیستند و همه چیزهایی که ما به آنها افتخار می کنیم نشأت گرفته از اسلام است. در صد سال اخیر کتاب ایشان اولین

کتابی بود که به طور مستقیم به این مسئله مهم می پرداخت. در آن زمان به نظر می رسید که مسئله حجاب، مسئله ای روبنایی و کوچک است ولی او دقیقاً احساس خطر کرد و بحثهای مفصلی در این زمینه انجام داد. در دوره مشخصی که گرایشهای مارکسیستی در سازمان باصلاح مجاهدین خلق (منافقین) رسوخ کرد و این گرایشهای التقاطی باعث شد تا گروهی از آنها رسماً مارکسیست شدند؛ استاد هم به شدت شروع به فعالیت کرد و کتابها و جزوات دو سال آخر حیاتش را تدوین کرد؛ در حقیقت آن کتابها پایه ای برای اعتقادات فلسفی افشار مختلف مردم شد. کتابهایی درباره توحید، نبوت، امام حضرت مهدی (عج)، فلسفه تاریخ، اقتصاد و... نوشت و در ضمن به تمام شبهات که آن گرایشها به وجود می آوردند، عمیقاً پاسخ داد.

تلاش بی وقفه استاد سهروردی صرف تدوین ایدئولوژی اسلامی به عنوان یک مکتب و یک دستگاه هماهنگ فکری و صرف آشکار کردن چهره واقعی اسلام و زدودن زنگارهای بدعت و خرافه ای است که در طول تاریخ بر چهره تابناک آن نشسته بود. در واقع استاد شهید به دنبال آن چیزی بود که در قیام پانزده خرداد کمبود آن احساس می شد، یعنی یک ایدئولوژی مدون و یک مکتب جامع به زبان روز و پاسخگو به شبهات جدید که نهضت بر اساس آن به حرکت خود ادامه دهد و انقلابیون به انحراف کشیده نشوند و پس از پیروزی هم دارای برنامه باشند. این تلاش مقدس استاد، از سال ۱۳۴۶ که حسینیه ارشاد توسط ایشان تأسیس شد تا سال ۱۳۴۹ که از این موسسه کناره کشیدند، بیشتر در این موسسه متمرکز بود. سخنرانی ها استاد شهید در حسینیه ارشاد از شور و حال و صبغه انقلابی زیادی برخوردار است.^۱

شهید مطهری همواره دغدغه روشنگری دین اسلام را در عرصه جامعه داشتند و حاصل این دغدغه ها مجموعه ارزنده ای از آثار همیشه ماندنی شده که جزء سرمایه های بی بدیل نظام اسلامی می باشند.

آثار منتشر شده استاد بیش از ۵۰ کتاب است که برخی از مهم ترین آن عبارتند از :
مقدمه ای بر جهان بینی اسلامی، آشنایی با قرآن، اسلام و مقتضیات زمان، انسان کامل، پیرون انقلاب اسلامی، پیرامون جمهوری اسلامی، تعلیم و تربیت در اسلام، توحید، زرت، معاد، حماسه حسینی، خدمات متقابل اسلام و ایران، عدل الهی، داستان راستان، سیری در نهج البلاغه، سیری در سیره نبوی، سیری در سیره ائمه اطهار - علیهم السلام - شرح مبسوط منظومه، علل گرایش مادیگری، فطرت، فلسفه اخلاق، فلسفه تاریخ، گفتارهای معنوی، سئله حجاب، نظام حقوق زن در اسلام و قیام و انقلاب مهدی (ع).

شهید جاویدان

شهید مطهری هنگام بازگشت امام خمینی (ره) به ایران مسئولیت کمیته استقبال از امام را شخصاً به عهده می گیرد و تا پیروزی انقلاب اسلامی پس از آن همواره در کنار رهبر عظیم الشأن انقلاب اسلامی و مشاور دلسوز و موثر اسماذ برای ایشان بود تا اینکه در ساعت بیست و دو و بیست دقیقه سه شنبه یازدهم اردیبهشت ماه سال ۱۳۵۸ در تاریکی شب در حالی که از یکی از جلسات فکری سیاسی بیرون آمده بود یا گلوله گروه نادان و جنایتکار فرقان که به مغزش اصابت نمود به شهادت می رسد و امام راحل و امت اسلام در حالی که امیدها به آن بزرگمرد بسته بودند در ماتمی عظیم فرو می روند.

شهید مطهری بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، برای تثبیت حکومت اسلامی، فعالیت‌های بسیار ارزنده و سرنوشت سازی انجام داد. از آن جمله ایشان مهم‌ترین و مورد اعتمادترین مشاور حضرت امام خمینی (ره) بود و نظرشان درباره معرفی افراد برای مسئولیتهای مختلف، پذیرفته می‌شد.^۱

امام، آن روح بلند الهی با همه قوت قلب در چنین ضایعه‌ای به سوگ نشست، و برای اولین بار در فقدان مردی از تبار علم و فضیلت اعلام عزای عمومی نمود، و فرمود:

«... روز پنجشنبه سیزده اردیبهشت ۵۸ را برای بزرگداشت شخصیتی فداکار و مجاهد در راه اسلام و ملت، عزای عمومی اعلام می‌کنم و خودم در مدرسه حرمیه روز پنجشنبه و جمعه به سوگ می‌نشینم.»^۲

و همچنین فرمودند:

اینجانب به اسلام و اولیای عظیم‌الشان آن و به ملت اسلام و خصوص ملت مبارز ایران، ضایعه آسف‌انگیز شهید بزرگوار و متفکر و فیلسوف و فقیه عالی مقام مرحوم آقای حاج شیخ مرتضی مطهری، ع.س.سره - را تسلیت و تبریک عرض می‌کنم، تسلیت در شهادت شخصیتی که در شریف و ارزنده خود را در راه اهداف مقدس اسلام صرف کرد، و با کم‌رری ما و انحرافات مبارزه سرسختانه کرد. تسلیت در شهادت مردی که در اندیشه‌شناسی و فنون مختلفه اسلام و قرآن کریم کم‌نظیر بود... و تبریک در داشتن این شخصیت‌های فداکار که... با شعاع فروزان خود، مردگان را حیات می‌بخشند و به ظلمت‌ها نور می‌افشانند، به اسلام بزرگ، مربی انسانها و به امت اسلامی تبریک می‌گویم.^۳

^۱ - جلوه‌های معلمی استاد، صص ۱۸۶-۱۸۳.

^۲ - امام خمینی (ره)، صحیفه نور، جلد ۷، ص ۱۷۹.

^۳ - صحیفه نور، جلد ۷، ص ۱۷۸.